

DÉLVIDEK

(BÁCSKAI NAPLO) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Rákóczi-s. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 72 K,
félévre 36 K, negyedévre 18 K.

Fiume kérdése békekonferencián.

Párizs, ápr. 14. Április 11-én volt Párizsban Fiume kérdése napirenden. Jugoszlávia számára a helyzet nehéz de nem teljesen reménytelen. Az amerikai és angol delegátusok Jugoszlávia érdekeit védik.

Megállapították a lengyel határokat.

Párizs, ápr. 14. Lengyelország keleti határait megállapították és közölték azokat az összes szövetségesekkel.

Csak morális szempontból.

Páris. A párisi békekonferencia illetékes bizottsága elállott attól a szándékától, hogy a világháború okozta nemzetközi bíróság elé állítja. A bizottságban egyébként felülkerekedett az az angol álláspont, amelyet a franciák is támogatnak, hogy azokat a német államférfiakat és katonai parancsnokokat akiket a nemzetközi jog ellen elkövetett sérelmek miatt első sorban és a felelősség, nemzetközi törvényszék elé kell állítani, az amerikai állásponttal szemben, amely úgy szól, hogy csak morális szempontból kell megállapítani a felelősséget.

Az osztrák nemzetgyűlés meghívta a weimari nemzetgyűlést Bécsbe.

A német nemzetgyűlés elnöksége szóbeli meghívást kapott a német-osztrák nemzetgyűléstől, látogasson el Bécsbe. A pártelnökök konferenciája elhatározta, hogy a meghívásnak eleget tesz. Valószínű, hogy Fehrenbach elnök és a három alnök utazik Bécsbe, még pedig e hónap vége felé.

Mélyebb források.

I.

Mielőtt másfél századdal a mai szabadgondolkodó társadalmi reformerek ösziya, Jacques Rousseau, a kultúrában és a környezetben látta minden társadalmi bajnak utolsó forrását. Szerinte a kultúra hamisította meg a memés emberi természetet; a társadalom tette önzővé, kapzsvá, képmutatóvá az embert. Mert az isten csak jórahajló, harmónikus, szüzi természetet alkotott. Azért el a kultúrával, el a társadalommal! — kiáltotta Rousseau. Vissza a szüzi természet ölére, vissza az őserdőbe, a fákra, a barlangokba. Ma egyedül a természet szavára hallgat az ember, a belső megújulás magától fog jönni. És ezt követni fogja a külső megújulás: meg fog születni az új társadalomnak amelyben összhang, szeretet és boldogság uralkodik.

Igy akarta Rousseau már a XVIII. század derekán megoldani a szociális kérdést. Hasonló irányt követtek az utópista szocialisták is, mint Godwin, Owen, Fourier, Cabet, Weitling. Ők is a pusztá természettől várták a társadalmi renaissance-t és kizárták a természetföltötít. Nos — el kell ismerünk — ezekben az okoskodásokban volt egy kis félígazság. Nagyon helyesen a belsőből indultak ki, az ember lelkületében, a rossz hajlamokban látták a bajok igazi forrásait. Csak az volt az óriási tévedés, hogy a rossz hajlamokat külső tényezőktől: a kultúrától és a társadalomtól származtatták. Igaza volt Rosseau-nak, hogy az emberi természet az isten kezéből csak érintetlen szüzességben kerülhet ki, mint csak jórahajló, harmónikus természet. De most az a kérdés, vajjon ez a természet megmaradt-e az idők folyamán eredeti szüzesség-

gében. Az a kérdés, vajjon nem szakadt-e reá valami erőszakos belső katasztrófa, amely függetlenül a kultúrától és a társadalomtól beléjtotta a rossz csiráját is? Sajnos, ez utóbbi mellett szól az emberiség egész története és az egyéni belső tapasztalat.

A világ kezdetétől fogva ugyanis egészen a XX. századig minden józan kultúra, minden társadalmi közvélemény magasztalta a köztisztességet és kárhóztatta az erkölcsi kihágásokat. És mégis mit mond a kultúrtörténet? Azt, hogy az emberiség minden időben szívesen hentergett az erkölestelenkedés fertőjében. A világ kezdetétől fogva egészen a XX. századig bezárólag minden józan kultúra, minden társadalmi közvélemény dicsőítette a szociális erényeket: a szeretetet, a szívóságot és az önzetlenséget. És mit mond a kultúrtörténet? Azt, hogy gyűlölet, kapzsiság és brutális önzés, a tőke uralma s a proletár kizsákmányolása kavarta föl mindent a társadalmi egyensúlyt. És azok a törvényparagrafusok Mózes-től — Likurgosz-ig, innen Jusztiniánig és innen a mi kódexünkig ugyan mi más bizonyítanak, ha nem azt, hogy az a hajlamaira hagyott „szüzi természet“ inkább börtöntöltelékké teszi az embereket, mint szentekké?

És mit bizonyít az egyéni belső tapasztalat? Csak bele kell pillantanunk az emberi szív mélységeibe, hogy lássuk azt az áldatlan harcot a jó és rossz között. Függetlenül minden kultúrától és függetlenül minden társadalomtól az a „csak jórahajló szüzi természet“ mily rém könnyen cselekszi a rosszat. Honnan az akarat eme gyöngesége? Hiszen egyébként a teremés koronája volnánk és éppen a kultúra terén büszkén suhogtatjuk a természet fölötti királyi jogarunkat: az értelmet.

De mintha mégis mi volnánk a földi lények között a legdisszonánsabb teremtmények, telve ellenmondással. Belátjuk a jót és tesszük a rosszat, mint ahogy azt már a pogány Ovidiusz mondotta: „Video meliora proboque, deteriora sequor“. „Látom a jót, sőt helyeslem, mégis a rosszat követem“.

Hihetetlen bérek a városi legelőkért.

— 3000 korona a pacseri és sziváci utért.

Tegnap a kaszálókért fizetett óriási évi bérösszegekről írtunk, ma pedig a legelőbérrekről kell ismét írni. — Ma, kedden délelőtt 9 órakor volt a városháza gazdasági hivatalában az országutak mentén elterülő legelők bérbéadása.

Az árverésre igen sok gazda jelentkezett, úgyhogy a nagyterem zsufelésig volt árverezőkkel, akik alig vettek lélegzetet, oly gyorsan igyekeztek egymásra licitálni. — Nem telt bele egyetlen perc és már fölverték az 500 korona kikiáltási árat 3 ezer koronára. Ekkor hirtelen megálltak a konkurrensok és élvezték annak a bosszankodását, — akin a legelő ilyen borsos áron rajtamaradt.

Az 500 koronás kikiáltási árból a következő béreleti árak lettek: 1) a Bajai-országút melletti legelőt kibérelte Szabó Imre 1250 koronáért; 2) Bajmoki-ut, Temunovics Simon, 3300 korona; 3) Pacseri- és Sziváci-ut Jurics Lukács, 3000 korona; 4) Topolyai-ut, Ognyanov Milán 3125 korona; 5) Békovai-ut, Aradszky Dusan, 800 korona; 6) Zentai-ut, Tumbász János 1900 korona.

A szegedi-ut menti legelőket nem vette ki senki bérbé, mert ott a legforgalmasabb ut mellett és a palicsi villák között lehetetlen ellenőrizni a sok potya legeltetőt.

A háború lelki rokkantjai.

A háború rendkívül sok érdekes, de pszichikai vizsgálódás számára. Goldstein Kurt pszichiáter és Gelb Adhamar pszichológus figyelemreméltó tanulmányban számolnak be most arról, a rendszeres vizsgálódásról, amelyet egy agysérült alexiás egyénen végeztek. A beteg látóképességének sértetlensége ellenére, optikai benyomásait földolgozni nem tudja, úgy hogy ha tisztán látási benyomásaira kell támaszkodnia, a legismertebb alakokat, mint szavakat, geometriai alakokat, tárgyak rajzait nem tudja felismerni. Ha azonban az észlelési időt nem korlátozták, akkor sikerült a betegnek a szavakat elolvasnia, de egyben azt tapasztalták, hogy az olvasással egyidejűleg alig észlelhető mozgást végzett a kezével.

A beteg csak tudott olvasni, ha az előtte levő betűket a levegőben utána írhatta. Ha lefogták a kezét, akkor a fejével írt. Mozgás nélkül a legegyszerűbb betűt sem ismerte föl. Nem ismerte föl a betűket akkor sem, ha azok kissé szokatlán módon voltak írva vagy ha a betűket néhány, alig észrevehető vonással keresztülhúzták. A beteg egyszerű geometriai alakokat is csak akkor tudott felismerni, ha a megfelelő mozgásokat elvégezte. A képeket, amelyek eseményeket és helyzeteket ábrázoltak, továbbá közönséges tárgyakat lassabban ugyan, de elég jól felismert mozgás nélkül is.

A tudósok megfigyelték a beteg látásának módját illetőleg és megállapították, hogy a beteg csak foltokat, görbületeket, éles sarkokat, valami vékony és hosszú feketeséget, alulról fölfelé irányuló szürkéséget, egyenest, görbét, vízszintes és függőleges vonalakat lát de nem geometriai alakokat. Az alakzat felismerése csak a megfelelő mozgás végzésével történt. Valamely mozgás látásánál a kezdő és végző pontot tudta csak megjelölni a beteg, magát a mozgást egyetlen esetben sem. A színnel kitöltött geometriai alakokat, színes képeket tárgyakat gyorsabban és jobban fogja föl. A tudósok által leírt eset az irodalomban még elő nem fordult tiszta apperceptív lelkivakság esete ahol a külső, az érzéki szemlélet hiányával állunk szemközt.

EDISON KINO

A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Ma bemutató előadás

ÁVE MÁRIA

Dráma 4 felvonásban.

Műsoron csütörtökig

Kezdeté 6 órakor.

A Megváltó temploma Petrográdon.

Az orosz főváros egyik leghíresebb temploma a Megváltó temploma a Jekateriaszkaja-kanál-utcában van. Azon a helyen építették, hol bombamerénnyel áldozata lett II. Sándor cári. Ez a fogadalmi templom kívülről rendkívül fantasztikus épület. Van vagy 15 torony, mindegyik másféle stílusú és színű... gótikustól retekformájúig és türközkéktől rubintvörösre. A torony gombjától le a tövéig színes majolikákkal van befödve. bronzkapui csodaművek, az ötvösművészet romáikei, amelyek a belépőt ámulatba ejtik és lebilincselik. A templom belső felülete — 10.180 m. — a kupolától le a falak tövéig csupa mozaikmű. Jezus élete vonul végig itt szemünk előtt csodálatos művészettel összerakott és üdészínű mozaikképekben. Az oltárképek sötétebb tónusú csiszolt mozaikképek, oly mesteriek, hogy oljafestménynek vélhetők. A padimentum szintén mozaik. Az oszlopok itt is, mint a Szt. Isák bazilikában, jáspis, malachit és lápisz lazuli kövekből valók. A templom

legnagyobb kincsei a fogadalmi képek. Ezek átlag 2500—3000 cm. nagyságu igazgyöngyből, rubint-, smaragd-, zafir- és briliánsokból himzett képek vart aranykeretben. Egy-egynek értéke meghaladja az egy millió rubelt. Legszébb és legnagyobb a doni kozákok által följajánlott kép, melyet kozák nők hímiztek. Azután a Kazán városé. Legérdekesebb képe, csiszolt mozaik, a baloldali mellékhajó oltárára van. Jezust ábrázolja a menyországban, trónján, amint fogadja Sándor cárt lovagi öltözetben.

A főhajó elején van az a hely, ahol megölték Sándor cárt. Ugy hagytak mindent a 2 m. területen, ahogy a merénylet idejében volt. Látni ma is a primitív kövezetet és a csatorna egy részét. Fölötte kupolás baldachin emelkedik tiszta csiszolt jáspisből, A baldachin széleiről órkémességek függnek merő aranyból és ezüstből. A baldachin méretein 2 méter magas kettős kereszt van urali topázból.

A forradalom idején a templom körül város harcok folytak, de a templom teljesen sértetlen maradt.

Halbróhrné és cselédjei.

— Nem ad nekik tejet, sőt, szalonnát. —

(Saját tud.)

Szabadka, április 15

Igy vagyunk sok gazdag emberrel: a szegényeknek ígérek minden jót, de mikor megadásra kerül a sor, akkor ugyancsak vonakodnak a kikötött bérek megadásával. Alighanem ilyen özv. Halbrohr Adolfné békóvai birtokos is, akinek Ida-majoriában sok szegény ember van alkalmazásban, de aiktól a szerződésben kikötött tejet, szalonnát, sőt és más egyebet Halbrohrné az utóbbi időben megvont.

Hogy miért tette ezt Halbrohrné holott az írásos szerződésekben világosan benne van ez a járandóság, — az majdnem érthetetlen. De egy kis világság mégis derül az ügyre, míhelyt meggondoljuk, hogy a tej, szalonna és különösen

a só ára nagyon emelkedett és így attól fél Halbrohrné, hogy ezek megadásával nagyon megcsappan a jövedelme. Hogy is ne, mikor egy kiló só a pár fillérvnyi ár helyett most sok koronába kerül és a szalonnát is kitűnően lehet értékesíteni!

Övegy Halbrohrné ellen az első följelentést Nagyabonyi János, — Halbrohrné Ida-majori kertésze tette, akitől az említett és szerződésben kikötött tejet, szalonnát, sőt a gazdája az utolsó nyegvedben egyszerűen nem adta meg, — de tetteit nem is próbálta semmivel sem indokolni. — Ma délelben tárgyalja az ügyet Pukovics rendőrkapitány.

Drága lesz

az idej palicsi nyaralás

— Kétezer koronát is

kérnek egy szobáért.

(Saját tud.)

— ápr. 15

Szép Szabadka büszkeségére, Palicsfürdőre sosem lehetett ráfogni, hogy valami olcsó árú van a fürdőszézon idején. A város igen jó gsefeket csinált vele állandóan, mert Palics mindig tömve volt jámbor idegenekkel, akiknek anyagi szempontokból jól volt szituálva a bugyellárisuk.

Szinte csudálatos, hogy usgy volt az idegenforgalom, mert magunk között csak bevallhatjuk, — hogy sokkal szebb és olcsóbb fürdők is léteznek, mint Palics, — a melynek stilszerűen épített férfi-fürdője, nádas épülete aligha bir világfürdői címmel és jelleggel, nem is szólva a többi furesa izléstü építkezésekről. Mindezek ellenére megvolt a jó bevétel, sőt még az idej fürdőszézon is jónak ígérkezik.

A palicsi lakószobákra már megindult az általános árverés. — a villatulajdonosok észinté öröme, akik ugyancsak emelnek ott, ahol lehet. A napokban például megesezt az, hogy egy palicsi villatulajdonos egy rossz szobáért a négy hónapi fürdőszézonra csekély 2000 koronát kért. — A bérelni akaró 1500 koronát ígért, de a tulajdonos kijelentette, hogy 2000-et is megkap érte. Legérdekesebb azonban az, hogy a kérdéses szobának tavaly 700 korona volt a hasznobére.

Nem kell hozzá nagy éleslátás, hogy megjósoljuk az idej szézon jó bevételét, feltéve, ha addig megindulhat a jó vonatkozokadás is.

— A szabadkai kerület tanfelügyelője lemondott. A belgrádi központi kormány közoktatásügyi minisztere Mándics Mihály tanfelügyelőt csak nem régeben a szabadkai kerület tanfelügyelőjévé nevezte ki. Mándics hivatkozva nagy elfoglaltságára, amely miatt új hatáskörét csak nehezen tudná ellátni, — beajuttotta lemondását. Mándics előbbi állását továbbra is megtartja.

Szabadka közegészségügye a közgyűlés előtt.

(Saját tud.) Szabadka, ápr. 15

A f. hó 17-iki közgyűlés anyaga már teljesen elő van készítve. A közgyűlés iránt nagy az érdeklődés, mert sok fontos ügyet fognak letárgyalni.

A polgármesteri jelentésben dr. Matievici István polgármester főispán Szabadka közegészségügyi viszonyairól is bőven be fog számolni.

Örömmel konstatálhatjuk ebből, hogy a város közegészségügye a leszorélessel kapcsolatosan várható járványoktól mentes maradt, amit legfőképpen a hatóság előrelátó intézkedéseinek tudhatunk be.

Különösen üdvös intézkedésnek bizonyult, hogy a katonai járványkórházat a város vette át s azt nagy anyagi áldozattal rendezte és felszerelte, úgy, hogy az hivatásának megfelelő legyen.

Komoly veszedelem csak egy ízben fenyegette a lakosságot — amikor is a kiütéses tifuszt hurcolták be. A kiütéses tifusz leginkább a katonák közt pusztított, de hála a katonai és a polgári hatóság együttműködésének sikerült a járványt megfékezni.

Mindössze 16 megbetegedés fordult elő és a polgári lakosság közül csak négy áldozata volt e rendkívüli veszedelmes járványnak. Ez olyan eredmény, amely szinte példátlan a járványok elleni védekezés szempontjából. — Szabadka közegészségügye a jelentés szerint a legkedvezőbb és a népesség szaporodási viszonya is állandó javulást mutat.

Elfogyott a sertésvész elleni szérum.

(Saját tud.) Szabadka, ápr. 15

A város sertésállományát nagyon komoly veszély fenyegeti, az állatorvosok és a gazdaközönség részéről is panaszkodnak, hogy a sertésvész elleni szérum teljesen kifogyott és ha a hatóság idejében nem gondoskodik szérum beszerzéséről, a sertésállomány teljesen ki van téve a pusztító járványnak. Roppanat megnehezíti a szérum beszerzését a szigorú határozat és az, hogy a sertésvész elleni szérum csak friss állapotban hatásos.

A felmerült panaszok arra indították dr. Mijatov Milorád rendőrfőkapitányt, hogy a városi tanács figyelmét is felhívja a fenyegető veszedelemre, mert valóságos csapás háramlana abból a lakosságra, ha az esetleges sertésvész leküzdésére, a megfelelő mennyiségű szérumot nem tudnák a sertésenyésztő gazdák, illetve az állatorvosok rendelkezésére bocsátani.

A főkapitány ez ügyben tett előterjesztésére felmerült az a terv, hogy a sertésvész elleni szérumot Zágrábból szerezzék be a hatóság. Mindenesetre sürgős intézkedésre van szükség, mert a melegebb idők beálltával, az ügy halogatásából komoly bajok támadhatnak.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Kavarodás egy záróra körül.

— Fölmentették Kladek Istvánt. —
(Saját tud.) Szabadka, ápr. 15

A szabadkai Nemzeti-szálloda és kávéház mindig híres volt arról, hogy pontosan betartja a zárórát. Tegnap mégis a zárórarendelet áthágása miatt került a büntető rendőrkapitány elé Kladek István, a kávéház tulajdonosa.

Nagy János rendőr ugyanis följelentette Kladekot, hogy 1918. jun. 13-án éjjel 12 óra után félórával zárta be a kávéházat és hogy 12 óra után 20 percet még szólt benn a zene.

A tegnapi tárgyaláson Kladek tagadta a terhére rótt zárórátulépést és a tanúknak megidézett zenészek is amellett tanuskodtak, hogy Kladekéknál sohasem lépték túl a zárórát.

Mivel nem volt tanu arra, hogy éjjel után zárták volna be a Nemzetit, és mivel maga Nagy rendőr is habozott a vallomástételénél: lehet, hogy — mivel régen történt az eset — összekeverte más esettel, — ezért Dumokos Sándor dr. rendőrkapitány fölmentette Kladek Istvánt a vád alól.

Bunkozzák a takonykóros lovakat.

— Már a hetediket kellett elpusztítani Szabadkán. —
(Saj. tud.) — ápr. 15

Ebben az évben igen elharapózott Szabadkán a takonykór, a lovak legveszedelmesebb betegsége. Ma már a hetedik lovat bunkozták le Szabadkán. Eddig már ötöt agyonütöttek és ma került a sor Krausz Géza szállítónak két takonykóros lovára.

A lovak általános szemléje javában folyik és mindenkinek minden lovát megvizsgálják. Azért senkise próbálja eltitkolni lova betegségét, mert inkább pusztuljon el az a pár beteg ló, mintsem az egész város vagy környék többi lovait is megfertőzze.

A lovak szemléje tovább folyik úgy a városban, mint a pusztákon. Sokaknak ugyan nagy kárt okoz a lovak kiirtása; és éppen ezért mindenki nagyon vigyázzon, aki mostanában lovat vásárol.

Higienikus-utca III.

(Saját tud.) — ápr. 8

Ezúttal nem lesz szó sem pöccesatornákról, sem utcai szemétdombokról, amelyek tekintettel a tavaszi időre kihajtottak és teljes virágdiszben állanak szóval sem a Beresényi utca, sem a Rákóczi — Mikos utca motívumai nem ismétlődnek, ellenben arról leszzen említés téve, hogy a szép és aszfaltos Zentai-ut szélein hatalmas szemétrakások ékeskednek, különböző anyagokból összehordva és soha el nem hordva.

Az igazság kedvéért meg kell jegyezünk, hogy azon a vidéken ösdiók óta bevett szokás, hogy ha leszáll az est, a házban összegyülemlött szemetet szorgos munkások kihordják az utcára ren-

sen a szomszéd ablaka alá, ahol csinos és jól svejftolt kupacokban helyezik el, hogy a hatás másnap reggel annál kellemesebb legyen. Természetesen nem minden Zentai uti kedvaskodik a szomszédjának ilyen kellemes meglepetésekkel mindazonáltal igen nagy a szemétrakások száma és az igazság kedvéért még azt is meg kell jegyeznünk, hogy két hónapja ott láthatók a megak legteljesebb szüzi ériatellenségükben.

Meg kell jegyeznünk, hogy a köztisztasági hivatal ablakai nem nyílnak a Zentai utra.

NAPI HIREK.

A nagyheti szertartások.

A nagyheti szertartások sorrendje a Szent-Teréz templomban a következők:

Nagyszombat délután 4 órakor lamentáció.

Nagysütörtökön délelőtt 9 órakor szentmise, utána oltárfosztás és délután 4 órakor lamentáció.

Nagypénteken reggel 7 órakor passió. fél 8-kor magyar szentbeszéd és 9 kor eszoka mise; délután 3 órakor bunyevő szentbeszéd, 4 órakor lamentáció.

Nagyszombaton délelőtt 8 órakor tűzszentelés utána keresztvisszentelés és fél 10 órakor szentmise; mise után ételszentelés; délután 2 órakor ételszentelés és 6 órakor ünnepélyes feltámadás.

A nagyheti magyar lamentációt éneklük:

Szerdán: özv. Farkas Józsefné, gróf Busseul Raoulné és Czittler Vilma.

Csütörtök: — Frankl György, Tótóssy Mária, Czittler Vilma.

Péntek: Tótóssy Mária, Lyubiratic Lilla, özv. Farkas Józsefné.

A belgrádi kormány lakbérrendelete.

A belgrád lakbérrendelet, amely szerint a háború előtt bérbevett lakások bérét százszázalékkal, az 1914—1916. évben bérbevett lakásokét ötven százalékkal és az 1917. év óta bérrelt lakásokét pedig 20 százalékkal lehet emelni. A felmondást a rendelet további intézkedésig nem engedélyez. Az új lakbérrendelet a hivatalos kihirdetés után lép életbe.

Tilos a tenyészállatok levágása.

A napokban közölték a Narodna Uprava rendeletét, amellyel a tenyészállatok levágását szigorúan tiltja. A rendelet nyomtatott szövegébe hibásusztott be, amennyiben nem a 3 évnél idősebb, hanem a 3 évnél fiatalabb ösziók levágása van tiltva. Tilos ezenkívül a 9 évnél fiatalabb tenyész állatok levágása is, tekintve a kényszer helyzetét, amely esetben a betegség állat- orvos előzetes engedélye szükséges.

Jelentkeznek szénért a cséplőgép tulajdonosok.

A belgrádi kormány tudva, hogy megigért a cséplőgép tulajdono-

soknak, hogy a cséplési időnyre szállít nekik szenet. A géptulajdonosok most jelentkeznek Rackó Mihálynál a szénért és a mai napon már bejegyeytek 21 waggon szenet. A szén ára azonban nem valami kicsike, mert métermázsája előreláthatóan 27—31 koronába kerül a szállítási díj nélkül.

A szabadkai Urinők Kongregációja nagysütörtökön a kilenc órakor kezdődő szentmise alatt a Sz. Teréz plébániatemplomban testületileg közös sz. áldozást végez, miről a vezetőség ezúton értesíti azokat a tagokat, akik a legutolsó ülésen nem jelenhettek meg. Együttal közöljük, hogy a rendes összejövetelek a szokásos időben és helyen mindig pontosan megtörténnek. — Ne adjuk át a feladésnak régi elvűségünket.

Faszállítás akadályokkal.

Már több panasz érkezett be hozzánk a közönség köréből, hogy egyes fakereskedők nem szállítják le rendszeren a megrendelt fanyenyiséget és az átvételnél némi hiányok tapasztalhatók. Ma benn járt szerkesztőségünkben Nojesek Géza nagykereskedő és elpanaszolta, hogy 20 métermázsza fát vásárolt Vujkovics J. és Társa fakereskedő cégtől. A fát le is szállították, de mikor lemértette, kisélt, hogy csak 14 mázsa, noha 20-at rendelt sőt fizetett is. Rögton megreklamálta a hiányzó mennyiséget, mire el is küldték, de az elküldött mennyiség csak 5 mázsa volt 6 helyett. A hiányzó egy mázsát pedig Nojesek minden sürgetésére sem voltak hajlandók leszállítani. Azzal érveltek, hogy az 5 mázsájukon pontosan volt lemérve. Nojesek Géza, mivel meg van győződve saját mázsájának hitelességéről jónak látja az esetet a nagyközönség tudomására hozni. Hogy mennyiben van igaza Vujkovicséknak, nem tudjuk, annyi azonban leszűrhető tanulság gyanánt, hogy a fát vásárló közönség vigyázzon a lemérésnél, noha a mázsáknak egyformának kell lenni mindenütt.

Halálozások.

A szabadkai anyakócsyi hivatalnál a mai napon a következő haláleseteket jelentették be: Balázs György, 6 napos, veleszületett gyengeség, özv. Schwarz Izraelné, Kellert Mina 83 éves, agzkor, vérelgyengülés, Tukarcsi Julianna 5 napos bélihurut. Lakatos Ferenc, 2 hónapos, ránggöres, Fülöp Dániel 23 éves tüdővész.

Értesítés.

Az iparos-tanonciskola igazgatását felsőbb intézkedés folytán folyó hó 12 én átvettém, miből folyólag felhívom úgy a szabadkai iparosokat, valamint az iparos tanonciskola ifjúságát, hogy esetleges ügyekben minden szerdán d. u. 3—5 óráig a polgári fiu iskola épületében jelentkezzenek. Ispánovics Mátyás iparos-tanoncisk. igazgató.

Lukácsiu a bánáti kérdéscről.

Lucern, ápr. 14. Lukácsiu román delegátus kijelentette, hogy Románia joga a Bánátra elvitáztatlan, de ők a szerbekkel barátságban akarnak élni, — és azért garantálják, hogy Belgrád még sem lesz a határ közelében.

Hasznos tudnivalók.

Fogpor készítése. Házilag is igen finom fogport állíthatunk elő. Két kipróbált kitűnő receptet közlünk itt: 20 deka iszapolt kréta 5 deka piritott tejeukor, 5 deka piritott ossa-sepia, 3 gramm borsosmentaolaj, 1 gramm csillagánizsolaj, 7 csepp ceyloni fehér-olaj, 7 csepp neroliolaj, 3 csepp rózsolaj. — 2) 12 deka iszapolt kréta, 6 deka piritott ossa-sepia, 1 deka timsó, 1 deka bórax, 3 gr. borsosmentaolaj. A hozzávalókat drogériában kapjuk. A szerek összevegyítése úgy történik, hogy porcellantáiban a piritott anyagokat összekeverjük, aztán a közepébe gödröt ásunk, ebbe csepegtetjük az illatos olajakat s az egészet összegyurjuk.

A Liffka-Mozi műsorából: Saját villanyfejlesztő telep

Hétfőtől—csütörtökig **A szerzetes.** Várkonyi Mihály pompás színjátéka, értékes szerepe, 4 felv. reprizben!

Husvétii szenzáció Vasárnaptól szerdásig **A vig özvegy** Lehár bájos melódiaju operettje főszereplők: Várkonyi Mihály és Bánhidny Ilona. A film már Szabadkán van.

A Korzó-Mozi műsorából:

Hétfő—kedd: — Prof. Nick Fantom kalandja, pompás szerepe: **Nincs tovább...** Kalandjáték 4 felvonásban. Kiváló de- tektiv sláger.

Szerda—csütörtök: Hatalmas amerikai attrakció. — Alice Brady, Holbrook Binu a filmművészetvilág jeleseinek felléptével: **A halál rokona.** amerikai kalandorjáték, egész estét betöltő gyönyörű sláger 5 felvonásban. — Az összes filmek már Szabadkán vannak.

Pénteken és nagyszombaton nincs előadás.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szer- Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat szövegtípusát könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szán

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Delvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap arusitójánál.

Felölő szerkesztőnk telefonszáma: Pallas 34.

Tíz év

Irta: S. Bokor Malvin.
(Elbeszélés.)

Akkoriban, mikor megtörtént a hihetetlen, Edit azt gondolta, nem éli túl. De mégis túl kellett élnie, mert a két kicsi, Erzsike meg Pistuka nagy erővel kapaszkodott beléje és nem engedte, hogy átadja magát a szótlan, könnytelen, lassan elemészto buslakodásnak. Élt hát tovább, kifosztottan, mint reménységének koldusa s amellet mosolygó arcával, derűs tekintettel, hogy a két gyermeknek ne legyen mellette szomorú gyermeksege...

Budán laktak, egy barnafalu, kertes házban, amely olyan ósdi és olyan barátságos volt, mint valami kedélyes öreg ur. Ez volt az első lakásuk és a fiatal asszony még mirtuszkoszorúval a fején lépett be ide először. A házacska mosolygott rá és az első emelet fölött kezdődő kert, a hegy oldalában, olajfaillatot szórt elébe. Az asszonyka úgy érezte, hogy élete végéig boldog lesz ezen a helyen.

Pedig a házasságuk nem volt igazi szerelmi házasság, legalább is a férje részéről nem volt az, és ezt a fiatal teremtés, aki szelid, mandulametszésű, barna szemével, finom, gyöngye kis alakjával nem terthatta magát valami nagy szépségnek, nagyon jól tudta. A féle raison-házasság volt a frigyük. két pesti patricius-esalád sarjadjainak gyermekkorban elhatározott előnyös összeköttetése, amely később a felnőtt leány részéről mély és meleg gyöngédséggé, a fiatalember részéről pedig valami elnéző jóakarattá változott. Végre is olyan kedves és különös volt ez a kis Edit, az ő mesevilágból való tekintetével és avval a nagy szeretettel, amelyet — divatos neveléshösnöktől elütően — éppen az iránt érez, akihez kötelessége felelősségül menni...

Edit asszony bizott benne, hogy a Párisban nevelkedett, mulatságra vágyódó és a házasságban kissé unatkozó férjét mégis csak sikerül majd megváltoztatnia. Nem lehetséges az, hogy hiába állottak volna együtt az oltár előtt s hiába szállott volna feljükk az Isten áldása, amelyet a menyasszony tiszta lelke megérezett a szines ablakon feléje áradó napfényben és a tömjén titokzatos illatában. Lehetetlen, hogy a nagy, buzgó, szüntelen akarat ne arasson sikert, hogy az imádság hiábavaló legyen!

És Isten meghallgatta a fiatal asszony imádságát: küldött neki egy hatalmas segítőtársat, aki nem is tudot beszélni, csak nyöszörögni, nem is tudott járni, csak hófehér himzések között heverészni és gyöngye kis kezének még annyi ereje sem volt, hogy a csörgőjét két percig egyfolytában tudja tartani és mégis nagyobb volt a hatalma, mint felfegyverzett férfiak seregének. Mert ezek ugyan el nem érték volna egykönnyen az Erzsike diadalát: hogy a kaszinózó, házon kívül vacsorázó, legénykori társasága után sehajtozó apuskából igazi jó, otthonülő férjet faragjanak.

Petrovits István igazán nem ismert magára. Mintha értékét veszítette el előtte minden, ami azelőtt annyira fontos volt neki. Ha az irodájában dolgozott, csak az órára nézett mindig: mikor repülhet már haza, meg tudni, nem esett-e baja Erzsike babának?

Folyt. köv.

Kiadó Palics-fürdőn

f. óvi május hó 1-től az ugynevezett

SCHULHOFF VILLA

ugyanott egyes szobák is kaphatók. Szabadkai Takarékpénztár és Népbank.

Tisztelt vevőimnek értesítésére hozom hogy Május 1-re Mackó-féle.

kistözsédemet

át helyezem Petőfi-utca 88 sz. alá Dr. Blum-féle házban.

Aki jó szappant akar főzni, az vegyen

zsirszódát

Kertész ezelőtt Décsei sorkertésében. Wesselényi és Damjanich utca sarok. Taussig-ház Telefon 172.

Mész fehér darabos kömentes

kereskedők, építővállalkozók és szállóbirtokeok vaggonrakományként Bácska, Bánát és Baranyamegyének bármely vasutállomásáig, többek is egyútesen megrendelhetik. 100 klg-ként K. 72, szállítás legkésőbb 14 napon belül eszközöltetik. Rendeléseket elfogad László Dezső, Szabadka, kizárólagos eladója az összes megszállott területekre a Novonemesztői mész és cementművek Résvénytársasága.

Spárga

Megrendelhető Báró Podmaniczky kertészetében, Telefon 436.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Vőlegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közéleti megjelölése	Izmann Lőrincz	Özv. Mayer Mátyásné Busch Magdolna
Családi állapota	özvegy	özvegy
Állása (foglalkozása)	földműves	háztartásteli
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora születési helye	41 éves — Érdevik	30 éves — Dunacséb
Lakhelye	Erdevik	Dunacséb
Szüleinek családi és utóneve	néhai Izmann Lőrincz	Busch Tóbiás
	néhai Busch Anna	Feineisen Erzsébet

Felhívom mindszeket, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezés kizáró körülményéről tudomásuk van, hogy ezt néham közvetlenül vagy a közjegyző, helyi községi előjárás (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentik be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m.: Dunacséb községben és a „Délvidék” című Szabadkán megjelenő lapban. Kelt Dunacséban, 1919. évi április hó 8-án

Szalay Dezső
anyakönyvvezető.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadjunk minden szakmába vágó munkákat u. m. mindennemű férfiruha és felső kabátok mérték után való elkészítését a legújabb divat szerint, továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel: **Michler és Glasz**

főúti szabók.

Apróhirdetése

Egy sor 30 fillér. A legkisebb hirdetés 3 fillér. Felvétel díj 10 fillér. Gyökben a kiadóhivat. Telefon 300.

20 kapa föld 12 belőle he és 8 veteményes a villanyte mőgöt eladó. Tudakozodni le I. köv Tompa utca 261 sz. al reggel 8 és 9 óra között. 288

Eladnám, vagy becsereleml egy 6-os Máv. eséplőgépmet e magános 8 as kazánért. Cim kiadóhivatalban. 294

Arankamentes heremag muharmag kapható Ivandék Györgynél, Wesselényi u. 295-

„Házias” jeligének levele var kiadóban

Egy teljes jókarban levő l ajtó tokkal együtt, rézvasalás eladó, Szemmary-villában, Pal 304-

Palicson kiadó szoba ny ra, Nagy Ferenc-villában, fő mivesiskola mellett.

Öt szekér jóminőségű istál trágya eladó. I. kör Zöld-utca 2 szám.

Egy teljes nyeregfelszre eladó. Cim a kiadóban. 302-

Vendéglő eladó azonnal átvehető Kölesei-utca 279. 275-

Nettes, fleisziges Stubenm ehen mit guttem Gehalt wird sucht Széchenyi-tér 100 sz.

Mész fehér, darabos Cement

Portland és Román. vaggon rakományként a megszállott területekre rendeléseket elfogad László Dezső, Szabadka.

Kapható:

Répamag

Muharmag

Heremag

Frank-kávé

Mazsola

Mandula

I. r. S. Szeged

PÁCOLTHERIN

Kék kő

Kence-pótló

Borbély szappan

Szőlőkötöző spárga

Szőlőkötöző gyökény

Ruhaszárító kőszál

legerősebb

ZSIRSZODÁ

magyarországi gyökény és kőszál.

NOJUSEK GÉZA,

Biszter-ugykereskedő. Telefon 222.